

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
- 1. All Questions are compulsory.**
 - 2. Figures to the right indicate full marks.**

- Q.1** Answer in not more than **Two** sentences **20**
- a) What is legitimacy?
 - b) Name two differences between Interest Groups and Pressure Groups
 - c) What is coup d'etat? Name one difference between coup d'etat and Revolution.
 - d) Name two differences between Utilitarianism and sarvodaya.
 - e) Who is an Elite? Who advocated the concept of Power Elite?
 - f) Name one reason for the rise of Regional Political Parties in India. Name one Regional Political Party from Tamil Nadu.
 - g) Why is an enlightened public opinion regarded as an essential condition for the successful working of Democracy?
 - h) Name two Fundamental Rights given to both citizens and foreigners in India.
 - i) Cite the provision of Article 1 (1) of the Indian Constitution.
 - j) What is Right to Education as given in Part iii of the constitution of India?
- Q.2** Write short notes on any **Four** **20**
- a) Retributive theory of punishment & its defects
 - b) Marxism & Gandhism - Comparative study
 - c) Fox and lion like Elites as given by Vilfredo Pareto
 - d) Quasi - Federal nature of the Indian constitution
 - e) Truth & Non -Violence as the pillars of Satyagraha
 - f) Marxian concept of Class& Class Conflict& Establishment of Communism
- Q.3** Answer any **Two** **12**
- I) In November 2017, the Telecom Regulatory Authority of India (TRAI) recommended faster time bound approval of M&A proposal, to ease the way of doing business. TRAI suggested that the Telecom department should fix a definite time line not exceeding 30 days post National Telecom Law Tribunal (NCLT) approval for providing written approval to transfer or merger of licenses.
 - a) Identify the type of authority as given by Max Weber on the basis of the given facts .Name three features of this type of authority.
 - c) Name three differences between power & authority.
 - ii) The most humane purpose of punishment in criminal law is rehabilitation of the criminals. It is a win win situation in which both society and criminal offenders benefit.
 - a) Name three features of the Reformatory theory of punishment.
 - b) What is Jeremy Bentham's view on punishment.
 - iii) The framers of the constitution of India were aware of the importance of human dignity and therefore they incorporated the word Dignity of the Individual in the preamble to the constitution of India.

- a) Name three provisions of the Indian constitution aiming to realize the ideal of the Dignity of the Individual as given in the preamble.
- b) What does the philosophy of Liberalism support in the field of Religion? Name one factor responsible in the shift of the liberal movement from Negative Liberalism to Positive Liberalism.

Q.4 Answer any **Four**

48

- a) Write a note on J.S.Mill's view on Liberty. What is the impact of Mill's view on the Indian Constitution?
- b) What is the theory of Surplus Value as given by Karl Marx? What are the defects of Marxism?
- c) Write a note on the main principles of Socialism .Discuss the ideal of Socialism as given **in** the Constitution of India.
- d) What are the general factors causing political obligation? What is Thomas Hobbes perception of the State of Nature and political obligation?
- e) Discuss the contribution of Jeremy Bentham to Utilitarianism.
- f) Discuss the different factors making the Indian constitution the most lengthy constitution of the world.

Please check whether you have got the right question paper.

प्र. १ खालील प्रश्नांची दोन ओळीत उत्तरे लिहा.

२०

- अ) अधिमाप्यता म्हणजे काय?
- ब) हितसंबंधी गट आणि दबाव गट यातील दोन फरक लिहा.
- क) “कूपडएटेट” म्हणजे काय? क्रांती आणि कूपडएटेट मधील फरक लिहा.
- ड) उपयुक्ततावाद आणि सर्वोदयायांतील दोन फरक लिहा.
- इ) ‘इलिट’ म्हणजे काय? पावर इलीर ची संकल्पना कोणी मांडली.
- फ) भारतात प्रादेशीक पक्ष उदयाला येण्याचे एक कारण लिहा. तामीळनाडू तील एका प्रादेशीक पक्षाचे नाव लिहा.
- ग) लोकशाहीच्या यशासाठी जागृक लोकमत आवश्यक का मानले आहे?
- ह) भारतात भारतीय नागरिक तथा परदेशी नागरिक या दोघांनाही उपलब्ध असलेले दोन मुलभूत अधिकार लिहा.
- ज) भारतीय राज्य घटनेच्या भाग तीन मध्ये दिलेला शिक्षणाच्या अधिकार काय आहे?

प्र.२ टिपा लिहा (कोणतेही चार).

२०

- अ) शिक्षेच्या प्रतिहारी सिद्धांत आणि त्याचे दोष.
- ब) मार्क्सवाद आणि गांधी वाद तुलनात्मक अभ्यास.
- क) “कोल्हा आणि सिंह या प्रमाणे प्रतिनीधी” विलफेड पेरिटोचा विचार.
- ड) भारतीय राज्य घटनेचे आभासी स्वरूप (Quasi federal).
- फ) वर्ग, वर्ग संघर्ष आणि साम्यवादाची स्थापना कार्ल मार्क्सची संकल्पना.

प्र.३ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

१२

- I) नोव्हे २०१० मध्ये ट्राय’ ने (Telecom Regulatory Authority of India) व्यवसायात सुलभता आणण्यासाठी साठी एम.ए. प्रस्तावाच्या मन्यते साठी काल मर्यादा जलद करण्याची शिंरारस केली. ट्राय ने दूरसंचार विभागाला काल मर्यादा निश्चित करण्यास सांगितले. परवाना प्रस्तावाल ताराची लेखी मान्यता देण्यासाठी ३० दिवसां पेक्षा अधिक कालावाधी लागता कामा नये अशी शिंफारस केली.
- अ) मॅक्स वेभर ने सांगितलेला अधीसत्तेचा प्रकार ओळखा. या प्रकारच्या अधिसत्तेची तीन वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) सत्ता आणि अधिसत्तेतील तीन फरक लिहा.
- II मुख्यत्वे शिक्षेचा मानवतावादी हेतू गुन्हेगारांचे पुनर्वसन करणे हा असतो. याचा समाज आणि गुन्हेगार दोघांनाही फायदा होतो.
- अ) शिक्षेच्या सुधारणावादी सिद्धांताची तीन वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) जेरमी बेथमच्या शिक्षेबाबतचा दृष्टीकोन काय आहे?

III भारतीय राज्य घटनेचे रचनाकार हे मानवी प्रतीष्टे बदल अवगत होते आणि त्यामुळेच त्यांनी घटनेच्या प्रास्तावीकेत “व्यक्ती प्रतिष्ठा” (Dignity of Individual) हा शब्द समाविष्ट केला.

अ) प्रास्तावीकेतील ‘व्यक्ती प्रतिष्ठा’ हे शब्द अनुभवता येण्याच्या उद्देश्याने घटनेत केलेल्या कोणत्याही तीन तरतूद लिहा.

ब) धर्माच्या बाबतीत उदारमतवादाचे तत्वज्ञान कशाचे समर्थन करते? नकारात्मक उदारमतवादा कडून सकारात्मक उदार मतवादाकडे जाणाऱ्या उदारमतवादी चालवळीला जबाबदार असलेले एक घटक लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही चार).

४०

अ) जे.एस.मील चे स्वातंत्र्या बाबतचे विचार लिहा. याचा भारतीय राज्य घटनेवर काय परिणाम झाला.

ब) कार्ल मार्क्स च्या अतिरिक्त मुल्याचा सिद्धांत काय आहे? त्याचे दोष लिहा.

क) समाजवादाची मुख्य तत्वे लिहा. भारतीय राज्य घटनेतील समाजवादाचे आदर्श तत्त्व चर्चा करा.

ड) राजकीय आबंधनास कारणीभूत असणारे सामान्य घटक लिहा. राज्य आणि राजकीय आबंधन याबाबत थॉमास हॉब्ज चे विचार लिहा.

इ) उपयुक्तता वादात जेरमी नेयम चे योगदान चर्चा करा.

फ) भारतीय राज्यघटना जगातील सर्वात मोठी राज्य घटना बनण्यास कारणी भूत ठरलेले घटक चर्चा करा.
